

ЗЕМЕЛЬНІ РЕСУРСИ ДУБЕНСЬКОГО РАЙОНУ ТА ПРОБЛЕМИ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ

Хоміцький Юрій Володимирович, ст. гр.32-3

Науковий керівник: к.п.н., викладач

Землевпорядних дисциплін

Русіна Н.Г.

ВСП Рівненський коледж НУБіП України

Дубенський район знаходиться на півдні Рівненської області. Центр – місто Дубно. Межує на півночі з Млинівським, на північному сході – з Рівненським, на сході – зі Здолбунівським районами Рівненської області, на півдні – з Тернопільською областю (Кременецький і Шумський райони), на заході – з Радивилівським районом, у центрі – з Дубенською міськрадою Рівненської області (рис.1).

Рис.1. Розташування Дубенського району в межах області

Загальна земельна площа Дубенського району становить 120 тис. га, у тому числі 72 тис. с/г земель, з них: рілля становить 54 тис. га, багаторічні насадження – 4 тис. га, сіножаті – 8 тис. га і пасовища – 6 тис. га, осушені 1, 3 тис. га.

За ґрунтово-меліоративним районуванням Дубенський район знаходиться на території двох ґрунтових районах: Рівненський і Червоноармійський. Рівненський ґрунтовий район – північ району, характеризується поширенням

ясно-сірих і сірих опідзолених ґрунти, чорноземи карбонатні, чорноземи глибокі. Червоноармійський ґрунтовий район – південь району, характеризується поширенням дерново слабо- і середньопідзолистих ґрунтів.

Розміщення на високих гіпсометричних рівнях та інтенсивне розорювання чорноземів (по окремих різновидах розорано від 92 до 100% площ) сприяють поширенню ерозійних процесів, в зв'язку з чим на початок 90-х років майже 40% площ, вкритих ґрунтами цього типу, мають явні ознаки різних ступенів змитості (від слабо- до сильнозмитих).

Розораність перевищує 95%, проте змитість відчутно зменшується, що пояснюється відносно незначними перевищеннями ареалів розвитку цих ґрунтів над місцевими базисами ерозії.

Торфові та торфово-болотні ґрунти сформувались у понижених місцях озерно-льодовикового і річкового походження, а також у міждюнних зниженнях. Залежно від глибини верхнього торфового горизонтів болотні ґрунти в межах Дубенського району спостерігаються такі як торфувато-болотні, торфово-болотні і торфовища. Торфувато-болотні ґрунти мають шар торфу близько 20 см, торфово-болотні – 20-50 см, торфовища – понад 50 см.

Лучні ґрунти на алювіальних і делювіальних відкладах займають центральні частини заплавл, днища балок, знижені ділянки вододілів і терас. Лучні, лучно-болотні і особливо лучно-чорноземні ґрунти мають високу потенційну природну родючість і їх з успіхом використовують для вирощування овочевих та кормових культур.

Дерново-підзолисті ґрунти на давньоалювіальних і водно-льодовикових відкладах і на морені поширені на території району. Вони утворилися під лісовою рослинністю за участю трав'яної. За ступенем підзолистості вони бувають слабо- і середньопідзолисті і окремо-дерново-прихованопідзолисті; за ступенем оглеєності – глеюваті, глейові та сильноглейові; за механічним складом – піщані, глинисто-піщані і супіщані.

Найкраще виражені генетичні горизонти в супіщаних дерново-підзолистих ґрунтах. Слід відзначити невисокий рівень родючості і

несприятливі для вирощування с/г культур властивості дерново-підзолистих ґрунтів. Вони містять зовсім мало гумусу (0, 3-1, 2%), бідні на елементи живлення рослин, мають кислу реакцію.

Особливу проблему землекористування в районі має забруднення ґрунтів. У даній проблемі особливе місце займає використання мінеральних добрив та хімічних засобів захисту рослин. Насамперед мова йде про так зване нітратне забруднення ґрунтів. Тривогу викликає досить стала тенденція до загального розширення площ еродованих земель, зокрема, землі, що піддаються дії водної ерозії займають незначні площі, що ж стосується дефляційно небезпечних земель, то їх в районі налічується близько 25 тис. га.

Поряд з кількісними трансформаціями, важливе місце при екологічних оцінках земельних ресурсів належить якісному стану ґрунтів. Серед негативних процесів, що помітно позначаються на ґрунтовому покриві району відмітимо дегуміфікацію ґрунтів, їх підкислення, забруднення важкими металами, зменшення рухомих форм поживних речовин

В загальному по району спостерігається тенденція до досить стрімкого зниження вмісту гумусу в ґрунті (за період з 1961 р. по 1981 р. зменшився з 2, 2% до 1, 8%), а також азоту, фосфору і калію.

Внаслідок катастрофи на ЧАЕС територія Дубенського району майже не зазнала забруднення радіонуклідами. Зокрема концентрація цезію-137 в ґрунті становить менше 1 Кі/км², тобто вважається умовно чиста. Забрудненість ґрунтів внаслідок господарської діяльності. За зведеними даними відповідно до групування ґрунтів за вмістом рухомих форм важких металів, за забрудненням свинцем більш високий вміст мають господарства Дубенського району, середньозважений показник складає 11,5 мг/кг истою.

Щодо забруднення кадмієм, середньозважений показник складає 0,15 мг/кг, високий і дуже високий ступінь забруднення виявлено в господарстві Дубенського району на площі 93,6 га.

Отже Дубенський район знаходиться на території двох ґрунтових районах: Рівненський і Червоноармійський. Рівненський ґрунтовий район –

північ району, характеризується поширенням ясно-сірих і сірих опідзолених ґрунти, чорноземи карбонатні, чорноземи глибокі. Червоноармійський ґрунтовий район – південь району, характеризується поширенням дерново слабо- і середньопідзолистих ґрунтів.

В загальному по району спостерігається тенденція до досить стрімкого зниження вмісту гумусу в ґрунті (за період з 1961 р. по 1981 р. зменшився з 2, 2% до 1, 8%), а також азоту, фосфору і калію.

Отже, проведення ефективного аналізу ґрантів та оцінки земель, вдосконалення законодавства у сфері земельних відносин є найважливішими пріоритетами держави. Адже, вчасне виявлення негативних процесів, допоможе зменшити або зовсім усунути їх наслідки.

Список використаної літератури

1. <http://ogo.ua/rivnenschina/rivneobl/dubno>
2. <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D1%83%D0%B1%D0%BD%D0%BE>
3. <http://www.dubno.com.ua/>